

Oglekļa apsaimniekošana Eiropas meža nozarē

Avots: *European Forest Institute (EFI)*

Mežu apsaimniekošanai Eiropā ir nepieciešama ilgtermiņa un ilgtspējīga pieeja, kas ļautu pārvarēt pašreizējo koncentrēšanos uz īstermiņa peļņas gūšanu. Jaunajā EFI ziņojumā detalizēti izklāstīts, kā vislabāk pārvaldīt oglekļa audzēšanu - lauksaimniecības prakses kopumu, kas palīdz uzņemt un uzglabāt oglekļa dioksīdu augsnē un augos -, lai maksimāli palielinātu tās klimata potenciālu un mazinātu pieaugošo meža ugunsgrēku risku.

Jaunajā EFI ziņojumā "[Carbon Farming in The European Forestry Sector](#)" ("[Oglekļa apsaimniekošana Eiropas meža nozarē](#)") parādīts, kā ES meži, kas aizņem 40 % sauszemes platības, var palielināt savu ilgtermiņa oglekļa piesaistes spēju un palīdzēt ES blokam sasniegt mērķi līdz 2050. gadam kļūt oglekļa neitrālam.

Tas ir atkarīgs no viena svarīga faktora - atteikšanās no īstermiņa peļņas gūšanas prakses. Tā kā gandrīz puse Eiropas mežu pieder privātīpašniekiem, mežu īpašnieki ir labāk jāmotivē, lai par prioritāti noteiktu to ilgtermiņa apsaimniekošanu. Ieviešot noteikta veida pagaidu oglekļa kredītus, kas ņem vērā oglekļa uzkrājumu pagaidu raksturu dabiskajās ekosistēmās un ko katru gadu mēra atkārtoti, īpašnieki varētu iegūt kapitālu, lai atteiktos no prakses, kas nodrošina ātru finansiālu ieguvumu, bet degradē vidi, piemēram, mežizstrādes vai platību atmežošanas.

Tommaso Chiti, Toskānas Universitātes profesors, norādīja: : "*Pagaidu oglekļa kredītu mērķis ir risināt problēmu, ar ko dažkārt saskaras uz dabu balstīti risinājumi, proti, ka oglekļa uzglabāšana nav pastāvīga, piedāvājot oglekļa kredītus par oglekļa uzglabāšanu viena gada laikā. Tā vietā, lai veiktu vienreizējus avansa maksājumus, pagaidu oglekļa kredītu elastīgums un atkārtotamība nodrošina, ka kredīts precīzi atspoguļo piesaistītā oglekļa daudzumu, tādējādi palielinot uzticību un pārredzamību oglekļa tirgus pircēju vidū.*"

Ziņojumā arī ieteikts, ka uz laiku piešķirti oglekļa kredīti būtu jāizmanto kā finansiāls ieguldījums klimata pasākumos, nevis kā kompensējošs instruments. Ziņojumā ieteikts paplašināt ģeotelpisko uzraudzību un trešo personu veikto verifikāciju, lai

nodrošinātu, ka oglekļa kredīti, kas iegūti no oglekļa lauksaimniecības projektiem, patiesi atspoguļo to ieguvumus klimata jomā.

Secināts arī, ka mežu atjaunošana un ieaudzēšana - apmežošana - ir visefektīvākā metode, lai ilgtermiņā uzkrātu vairāk oglekļa. Koku sugu dažādošana, mežizstrādes periodu pagarināšana, agromežsaimniecība un mitrāju apsaimniekošana arī ir atzītas par svarīgām metodēm, lai novērstu neilgtspējīgas zemes izmantošanas prakses ietekmi, kas ir degradējusi vairāk nekā 60-70 % Eiropas augsnes.

Dr. Ana Rey, Spānijas Zinātnes padomes pārstāve, norāda: "Meži ir vislabākā dabiskā CO2 aizvākšanas tehnoloģija, kāda mums ir pieejama, taču cīņā ar klimata pārmaiņām tos arvien vairāk apdraud mežu ugunsgrēki, sausums un vētras. Pašlaik lielākā daļa Eiropas mežu tiek apsaimniekoti koksnes ražošanai, un oglekļa dioksīda piesaistes ieguvumi ir tikai papildu īstermiņa peļņas gūšana, nevis ilgtermiņa veselības un noturības saglabāšana. Mežiem ir jābūt visaugstākajai prioritātei, lai tie spētu saglabāt bioloģisko daudzveidību, būt par svarīgu ūdens krātuvi un uzlabot gaisa kvalitāti cilvēkiem."

Lai Eiropas Savienība pilnībā izmantotu savu mežu potenciālu oglekļa piesaistīšanā un klimata risku mazināšanā, ziņojumā politikas veidotāji tiek aicināti pārskatīt efektīvas oglekļa saimniecības pasākumu sistēmas. Lai gan ES atbalsta koksnes izmantošanu būvniecībā un enerģētikā, dažu valstu valdības finansē pasākumus koksnes ieguves samazināšanai. Politikas saskaņošana, lai nodrošinātu noturību pret klimata apdraudējumiem, palīdzēs ES līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti.

Autoru kolektīvs:

Tommaso Chiti, University of Tuscia, Italy

Ana Rey, National Museum of Natural Sciences (MNCN), National Spanish Research Council (CSIC), Spain

Jens Abildtrup, National Research Institute for Agriculture, Food and the Environment (INRAE), France

Hannes Böttcher, Oeko-Institut, Germany

Jurij Diaci, University of Ljubljana, Slovenia

Oliver Frings, AgroParisTech, France

Aleksi Lehtonen, Natural Resources Institute Finland

Andreas Schindlbacher, Austrian Research Centre for Forests

(BFW), Austria

Miguel A. Zavala, University of Alcalá, Spain